

**R. P. Martini De Esparza Artieda, Navarri, Theologi Societ.
lesv, Cvrsvs Theologicvs**

In decem Libros, & duos Tomos distributus, Ivxta Methodvm, Qva In
Scholis Societatis Iesv communiter traditur annis quaternis

Continens Primam Partem, & Primam Secundæ D. Thomæ. Ad Alexand.
VII. Pont. Max.

Esparza Arteida, Martin de

Lugduni, 1666

V. Vtrum actus beatifici sint æquales in omnibus Beatis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94815](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94815)

communi omnis perfectionis, vel simpliciter, vel in aliquo genere, constatur conceptus particularis soli Deo conueniens. Nec aliter contingere potest, dum cognoscimus per species rerum creaturarum; quia istæ semper repræsentant simul res creatas, à quibus ortæ sunt. Patet autem visione Dei repræsentante ipsum, ut est in se, nihil creatum per confusionem admixtum iri, atque ideo exprimendum esse prædicatum simplex positium specie diuersum formaliter ab omni prædicato simplici, quod nunc occurrere nobis potest, ac proinde Deum moturum esse ad amorem specie diuersum, atque infinito propè interuallo distinctum ab amore, quem modò exercemus. Sic nempe distat cognitio clara Dei, ut est in se, à cognitione eiusdem adinstar creaturarum. Ex his igitur omnibus apparet amorem beatificum vnicum, & realiter simplicem, nec distingui realiter ab vlla fruitione, & gaudio beatifico, eundemque differre specie ab omni dilectione, & fruitione propria viatoris.

Ad 1. Patet ex nuper dictis, rationes formales obiectiuas, ad quas feruntur amor amicitiae, & fruitio beatifica, ita esse ratione diuersas, ut tamen sint mutuo connexæ, & ut tales proponantur indiuisim beato per visionem Dei. Motium verò actuum beati, & viatoris circa Deum ita esse vnum, & idem realiter, ut tamen sit formaliter diuersum, atque diuersimodè repræsentetur secundum prædicata specie diuersa; ideoque priorem illam diuersitatem nullius esse inductiuam distinctionis in actibus beati; posteriorem verò diuersitatem esse causam distinctionis specificæ inter actus proprios beati, & viatoris.

Ad 2. Certum est, amorem esse principium omnium aliorum affectuum distinctorum realiter ab ipso. Falsum tamen est, omnem amorem propriè talem distingui realiter ex suo conceptu ab omni qualibet alia ratione formali affectus peculiaris, ut apparet clarè inter alia in amore Dei erga se indistincto realiter à gaudio, & fruitione sui, iuxta dicta quæst. 24. de Deo, ab art. 2. Similiter ergò dicitur amorem beati erga Deum esse realiter indistinctum à gaudio de Deo, eaque de causa gaudium istud ab eo amore non procedere. Ad 3. Patet ex dictis supra ab art. 3.

Ad 4. Fides dicitur euacuanda, & euacuabitur re ipsa pro statu beatitudinis, quia illi succedet cognitio, non solum diuersa vtrumque secundum speciem, sed etiam opposita quoad modum cognoscendi, ac proinde minimè conueniens cum illa quoad rationem communem propriæ fidei. Charitatis autem, & dilectioni præsentem succedit beatifica, diuersa quidem secundum speciem, non tamen illi similiter opposita; sed contenta sub ratione communi propriissimæ charitatis, & dilectionis. Eodem porro modo dici posset mansuram esse in patria cognitionem Dei; quia in ratione significata per hoc nomen conueniunt propriè fides, & visio.

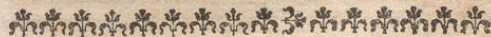
Ad 5. Tametsi per dilectionem præsentem velimus Deo omnem suam bonitatem, ut est in se; nihilominus non attingimus eam distinctè secundum prædicata specialia, quæ innotescunt per visionem, & modò latent; sed solum attingimus secundum conceptum imperfectum, ac confusum excedentis omnia creata. Quapropter licet non amemus Deum ad modum creaturarum quoad intensiorem, aut vim appetitiuam amoris; qua de causa, idem amor præeminet fidei sub nulla ratione cognoscenti Deum meliùs, quàm creaturas; amamus tamen Deum ad modum creaturarum quoad rationem formaliter mouentem ad amandum. Hæc enim mouet, ut proponitur ab intellectu: proponitur verò ad instar creaturarum; ænigmaticè videli cet, & in speculo. Id autem minimè contingit in amore patriæ; attingente nimirum Deum formaliter, ut proponitur per visio-

nem; id est, ut est in se distinctè, & formaliter; quæ de causa non præeminet visioni, imò hæc illi præeminet. Patet igitur comparationem non rectè institui in obiectione.

Ad 6. Homo absens potest tantundem, eodemque modo amari, atque præsens; quia ipse, omnisque eius bonitas substantialis, & accidentalis possunt æquè distinctè, & clarè cognosci, quoad totam suam perfectionem specificam in absentia, ac in præsentia; quandoquidem sunt eiusdem omnino rationis specificæ cum amante præsentem sibi, & cum eiusdem bonis, atque in aliis obiectis motiuis continentur adæquatè. Quod ostensum est respectu Dei accidere minimè posse ob rationem proflus contrariam. Quare mirum meritò videri potest, viros doctos, & acutos Durandum, & Vasquez ea paritate moueri potuisse.

Ad 7. Conceditur habitum charitatis manere eundem in patria, qui fuit in via. Verum influit in primis visio Dei simul cum habitu in amorem beatificum, ut dictum est. Deindè eadem causa cum diuersis requisitis ac dispositionibus operatur effectus specie diuersos. Denique habitus charitatis, cum intrinsicè sit proprius Filij Dei, suapte natura postulat præsentiam Patris, eaque obtenta collocatus in statu sibi connaturali exerit omnes suas vires, atque interim peregrinando, violentiam quandam patitur, nec tantundem agere potest remotus à centro.

Ad 8. Dilectio Dei orta ex fide est causa non efficiens, sed meritoria visionis; atque obtento præmio præsertim ultimo, atque inuariabiliter iam permanens, cessant actus meritorij, eisque succedit fruitio.

QVÆSTIO V.

Vtrum actus beatifici sint æquales in omnibus beatis?

IDENTUR esse æquales, atque esse de conceptu beatitudinis, ut beatus pertingat ad summum suæ perfectionis gradum sibi absolute possibilem. 1. Quia est de conceptu beatitudinis, ut excludatur omnis materia meritoris, atque tristitiæ. Nequit autem deesse omnis materia meritoris, & tristitiæ cui deest pars aliqua perfectionis alicuius peculiaris sibi absolute possibilis; quælibet namque pars maioris bonitatis, & perfectionis vnicuique possibilis, est materia gaudij, & delectationis, dum habetur, nec fieri potest, ut priuatio rei, gaudiosa, & delectantis, non sit tantundem dolorifera, atque contristatiua. Necesse igitur est, omnes beatos æqualiter constitui in summo perfectionis culmine.

2. Quodlibet augmentum gloriæ est magna vehementis desiderij, atque assidue sollicitudinis materia. Cui autem deest bonum vehementer desideratum, & magna sollicitudine meritò querendum, non potest non æquè vehementer dolere de iactura eiusdem boni. Igitur beati inferiores aliis, quoad aliquam partem augmenti gloriæ, eo ipso essent magno dolori, ac meritori obnoxij; idest, aliqui beati non essent beati.

3. Si Christus Dominus careret visione, ac fruitione Dei intrinsicè afficiente eius animam, eo ipso non esset beatus quatenus homo, tametsi nihilominus haberet bonum longè maius visione, & fruitione; nempe vniorem hypostaticam. Ergò similiter non esset beatus purus homo, carens peculiari aliqua intensiōe visionis, & fruitionis Dei, tametsi possideret visionem, & fruitionem eandem, quoad sub-

stantiam, atque hæc supponatur secundum se præeminere cuiuslibet utriusque intensiori vltius possibili. Patet consequentia à fortiori; quia vnio hypostatica superat excessu longè maiori visionem, & fruitionem Dei purè intentionaliter, & extrinsecus communicantes diuinitatem humanitati, quàm substantia visionis, & fruitionis Dei intentionem earundem, vtpote homogeneam, eiusdemque rationis cum ea substantia. Ergò si vnio hypostatica non posset sopire, aut impedire dolorem, atque tristitiam de iactura visionis, & fruitionis Dei; multò minùs visio, & fruitio Dei posset impedire, aut sopire dolorem, atque tristitiam de iactura maioris suæ intentionis absolute possibilis. Augetur difficultas: quia si beati possent pati aliquem eiusmodi intensiori defectum; eum utique paterentur ob defectum meritorum, idest, ob negligentiam, & imperfectionem suam moralem, dum essent in via. Quæ profectò esset iusta magna confusionis, & amara poenitentiae materia; sicut opposita beatorum diligentia, & perfectio essent materia iusta gloriationis peculiaris in Deo, atque gaudiosi triumphi. Patet autem confusionem, atque poenitentiam ex præterita negligentia subortam, æternumque puncturam contradicere plenitudini gaudij, quæ est de conceptu beatitudinis.

4. Omnes beati erunt æquales quoad dotes gloriosas corporis, subtilitatem, agilitatem, &c. quæ videlicet quatenus sunt propria corporis gloriosi, consistunt in indiuisibili. Penetrabilitas enim vnus corporis cum alio, seu potius corporis alicuius cum quibuscumque aliis corporibus, non potest vna esse maior, quàm alia; eademque est ratio de aliis eiusmodi dotibus gloriosis. Ergo similiter erunt æquales omnes beati, quoad habitus, & actus pertinentes ad animam. Patet consequentia: tum quia gloria corporis redundabit ex gloria animæ tanquam ex suo principio, ac radice, adeoque tanquam à mensura sua, quatenus perfectio principij ex suo cõceptu est mensura perfectionis conuenientis effectui; tum quia nulla est maior ratio æqualitatis quoad corporalia, quàm quoad spiritalia: quandoquidem vtrique vniformiter retribuntur meritis accumulatis in statu viæ.

5. Omnium damnatorum miseria erit p̃orsus æqualis. Ergò similiter erit æqualis gloria omnium beatorum. Patet consequentia, quia in Sacris litteris vbique proponuntur proportionaliter æqualia momenta poenarum, & præmiorum pro bonis, & malis operibus. Probatur antecedens. Primum, quia priuatio visionis, & dilectionis Dei, quæ est maximum malum reprobatorum, consistit in indiuisibili, vt patet. Deindè quia ex 2. Iac. 10. *Quicumque totam legem seruauerit, offendat autem in vno, factus est omnium reus*, hoc est, perindè punitur, atque si offendisset in omnibus, nullique parti legis satisfecisset. Demum quia omnes reprobi sunt expertes omnis omnino consolationis. Quod non esset verum, si omnium poena non esset æqualis, quia minùs puniti comparatione deteriorum, magisque infeliciū consolari aliquatenus possent, vt docet experientia eiusmodi comparationis quoad calamitates vitæ præsentis, & quia minus de malo est plus de bono, vt dicit Philosophus; atque quodlibet plus de bono est causa alicuius consolationis.

6. In parabola operatorum c. 20. Matt. tempore longè dispari inæqualiter laborantes, eandem nihilominus omnes mercedem accipiunt, & querelæ inde subortæ eorum, qui plus laborauerant reiciuntur, tamquam irrationabiles, & iniquæ. Illa autem parabola est typus eorum, qui meritis suis consequuntur vitam æternam. Ergò hæc æqualiter, & sub eadem p̃orsus mensura rependitur omnibus, eandem vtrumque merentibus.

Art. 1. Respondetur. Certum est ex fide, præmium vitæ æternæ inæqualiter singulis rependi iuxta inæqualitatem meritorum, ac proinde actus beatificos visionis, & fruitionis, quibus illud constituitur, esse inæqualis intensiori iuxta inæqualitatem eorundem meritorum, vt liquet ex testimoniis, productis quæst. 13. de Deo, art. 13. ubi expositæ sunt difficultates huius dogmatis desumptæ ex indiuisibilitate Dei, atque Diuinæ cognoscibilitatis. Iam pro diluendis difficultatibus, quas ingerit conceptus beatitudinis, quæ specialiter pertinent ad hunc locum, obseruandum est. Primò beatitudinem tum obiectiuam, tum formalem, quoad essentiam attinet, esse in omnibus beatis non solum æqualem, sed etiam eandem, formalem quidem quoad speciem, vt liquet ex q. illa 13. obiectiuam verò etiam numero, vt liquet ex dictis suprà q. 2.

Art. 2. Obseruandum rursus est, augmentum vltius intensiori gloriæ, seu maioris intensiori in actibus fruitionis, & visionis esse materiam maximæ sollicitudinis, & vehementis desiderij respectu viatoris. Primò quia ea sollicitudo ac desiderium confert indiuisim ad maiorem securitatem non amittendi substantiam beatitudinis; quatenus, qui pluries exercetur actibus meritoriis, iisque magis intensis, & præstantioribus, atque maiorem inde nanciscitur gratiam habitalem, & sanctitatem, cuius mensuræ correspondet mensura gloriæ, eò reddit magis certam, seu minori expositam periculo suam perseuerantiam finalem in gratia, adeoque consequentem gloriæ quoad substantiam: cuius utique consequenda maior quælibet certitudo, & spes melius fundata, est profectò res digna magna sollicitudine; atque expectanda vehementi desiderio. Secundò quia eodem modo cognoscitur à viatore maior, & minor intensio, substantia, & augmentum beatitudinis; ideoque accenditur vtrinque affectus simili modo. Apprehenditur enim tam substantia, quàm maior intensio, per species abstractiuas; & ad instar rerum materialium, in quibus, quod additur, & cui additur sunt saltem, vt plurimum, eiusdem prorsus rationis. Demum, idque maximè, quia Deus cuius voluntati conformari tenemur, vult vt dum sumus in via, crescamus semper de virtute in virtutem, & accumulamus incessanter æternos gloriæ thesauros; atque hæc conformitas nostræ voluntatis cum Diuina, est querenda omni conatu possibili, cum ab ea dependeat, imò in ipsa situm sit omne nostrum bonum.

Art. 3. Ob rationes contrarias non est similiter materia magni doloris, ac meroris, respectu videntis Deum vt est in se, eodemque fruientis, quod deficiat augmentum aliquid maius, & aliqua vltior intensio visionis, ac fruitionis, sed obiecta qualibet eius mensura est simpliciter contentus, quicumque videt Deum, atque eo ipso redundat tanto gaudio, vt omnis doloris, ac meroris sensus ob defectum cuiuslibet vltioris cumuli bonorum penitus absorbeat. Primum enim ex nullo maioris intensiori, & cumuli defectu redundat vlla contingencia, & periculum amissionis, & iacturæ quoad substantiam possidendi Deum, eodemque perfruendi, vt liquet ex dictis suprà quæst. 3. de indefectibilitate intrinseca, & essentiali æternitate à parte post cuiuslibet visionis beatificæ. Deindè, quicumque videt Deum, cognoscit intuitiue, & perfectè eum gradum visionis, & fruitionis, quo potitur defacto; reliquam verò intensiorem, quæ sibi deficit, solum cognoscit abstractiue, minùsque perfectè: & præterea discernit clare maiorem quamlibet intensiorem absolute possibilem, esse perfectionem accidentalem status substantialis, in quo est: ita videlicet, vt augmentum visionis

nis per maiorem intensiorem non sit simile augmentum rei materialis per partes aequè estimabiles secundum se seorsim, atque estimabiles sunt partes, quibus sit additio, sed solum per additionem, quæ essentialiter sit additio, totamque suam præcipuam estimabilitatem habeat ab eo, cui quasi superadditur, nempe substantia videndi, ac possidendi Deum. Postremo beatus videt clarè, Deo, cuius voluntati necessariò acquiescit, & conformatur totaliter quicumque ipsum videt, placere, ut cum solum gloriæ gradum ipse obtineat, quo potitur defacto; eidemque placuisse cum solum meritum cumulum sibi donare, aut eam solum partem hereditatis aternæ, quam defacto est consequutus. His igitur de causis quilibet beatus tranquillè gaudet de bono suo, nec est amplius capax qui contisteretur, & turbetur de villo defectu vterioris augmenti suorum bonorum, nec villo inde dolore concuti potest, propriè, & simpliciter tali, idest, perturbatio, ac prædominanti, atque prædito vi uertendi animum à summa quadam, & inexplicabili gaudendi, ac perfruenti voluntate.

Art. 4. Confirmatur, quia tunc desiderium propter absentiam maximè irreparabilem, rei desideratæ, parere potest dolorem sibi proportionatum, & æqualem gaudium, quod resultaret ex eiusdem rei præsentia, & possessione, quando priuatio boni desiderati non est composibilis, aut non componitur de facto cum possessione boni incomparabiliter maioris, atque excessu inexplicabili præponderantis malo per eandem priuationem inducto: non verò si componatur cum præsentia, & possessione talis boni, maximè si bonum, quod adest, quodque deest, intra idem genus contineantur, atque alterum ex sua natura sit aditamentum alterius, atque alterum essentialiter includens in se, quoad suam iustam estimabilitatem, & appetibilitatem. Quod multiplici exemplo ex rebus materialibus Regnorum, agrorum, domorum, facillè sibi quisque persuadere potest. Ostensum autem est bonum, videndi simpliciter Deum, eodemque fruendi, ita comparari cum qualibet accessione, ac intentione possibili visionis, & fruitionis. Nullus igitur vllius maioris intensiorem defectus impedire potest gaudium absolute plenum, ac felix vllius videntis Deum, æternumque visuri; ac proinde non repugnat conceptui beatitudinis inæqualitas quoad intensiorem actum beatificantium, in aliis, atque aliis beatis.

Ad 1. Priuatio cuiusvis perfectionis absolute possibilibus respectu vniuscuiusque est dolorifera, si simul non adsit bonum incomparabiliter maius, præsertim eiusdem generis ac rationis, sufficiens se solo ad explendum animum, & ad exhauriendam omnem vim amatoriam, ac fructuam conuenientem subiecto eiusmodi priuationis secundum se considerato, seu non superadditis supernaturaliter viribus sufficientibus ad amandum magis, magisque fruendum. Adest autem cuius beato tale bonum præponderans, ut dictum est. Nulli igitur beato potest esse dolorifera, & contristatina simpliciter, & propriè, priuatio vllius maioris intensiorem in visione, & amore Dei: tamen si quælibet accessio, ac intentio maior eorundem actuum cauisset eidem peculiare gaudium, & delectationem, quatenus non similiter inest beato malum aliquod præponderans, quod obruere possit vim exhilaratiuam, atque inductiuam gaudij conuenientem prædictæ intensiorem, & quod proinde ad se trahat necessariò omnem vim, & actiuitatem subiecti ad concipiendum dolorem, atque tristitiam, & sic indirectè impediatur omnem actum gaudij, & delectationis de bono minori præsentem, licet terminatiuo, ac inductiuo, quantum est ex se, gaudij, & delectationis. Ad 2. patet ratio discriminis ex dictis art. 2. & 3.

Ad 3. Concesso antecedenti, negatur consequentia. Primum, quia Christo Domino ratione vnionis hypostaticæ debentur visio, & fruitio Dei, quarum proinde priuatio habet rationem mali propriè, & strictè talis respectu Christi Domini. At puro homini videnti Deum, eodemque fruendi non debetur intensio ea maior vtriusque huius actus, ac proinde priuatio talis intensiorem non habet rationem mali propriè, & strictè talis; siquidem malum propriè tale constituitur per solum boni debiti priuationem. Patet autem nullam esse consequentiam ex vi casualitatis doloris, & tristitiæ, atque impeditiua perfectæ delectationis, conueniente malo propriè tali, ad vim similem inductiuam eorundem effectuum adscribendam priuationi, seu carentiæ, quæ non est propriè mala. Deinde Christus Dominus non superadditis vnioni hypostaticæ visionem, & fruitionem Dei, careret possessione summi boni propriè tali. Quia possessio propria substantiæ rationalis, quæ sola est possessio propriè dicta, dari non potest absque intentionali animi ad rem, quæ possidetur, applicatione, qua fiat proximè potens ad percipiendos fructus contentos in re possessa, & præsertim ad percipiendum gaudium, ac delectationem. Non igitur esset beatus Christus Dominus ratione vnionis hypostaticæ, si careret visione, & fruitione Dei, tamen haberet bonum secundum se maius, quàm sit visio, & fruitio Dei, quatenus vnio hypostatica intimius, multoque magis communicat humanitati perfectionem diuinis, quàm visio, & fruitio intentionalis, atque eadem vnio est radix, & causa earundem visionis, & fruitionis; idest, est radix, & causa ipsius beatitudinis formalis, eiusdemque proinde contentiua in se virtualiter. Non, inquam, esset beatus ex ea suppositione, quia careret proximè, & formaliter beatitudine formali, solumque eam haberet radicaliter, & remotè per habitationem formalem, & immediatam summi boni, maiorem quidem, ac estimabiliorem absolute, diuersa tamen rationis, ac generis, ac sit beatitudo ipsa formalis. Nequit enim uerò supplere bonum præsens, utcumque maius, absentiam boni minoris pertinentis ad aliud genus, neque impedire dolorem, & tristitiam de eadem absentia, ut obseruatum est ex Philos. q. 37. de iustitia, à §. *Legitima igitur*. Iam difficultas peculiaris, quæ ibi subiungitur de confusione, & penitentia habentium actus beatificos minus intensos, eadem facilitate diluitur ex dictis; nempe honor, & gloria redundans in quemlibet utcumque videntium Deum ex meritis, qualiacumque quisque habuerit, erit tanta, ut impediatur omnem confusione, & penitentia motum ob merita prætermittit; idque eadem ratione, quæ substantia gloriæ impedit omnem doloris, & tristitiæ sensum ob defectum vterioris augmenti eiusdem gloriæ. Quia cui nullum potest facessere negotium iactura præmij, quod est maioris momenti, nihil utique mouere potest iactura, seu ommissio meriti, quod est bonum minoris momenti.

Ad 4. Transat in primis antecedens, & negatur consequentia. Ratio discriminis est; quia capacitas substantiæ rationalis, quæ rationalis, est syncategorematicè infinita; quia versatur, circa obiectum simpliciter infinitum, & incomprehensibile, quod proinde qualibet data communicatione sui, potest maiorem semper & maiorem vteriori communicationem inducere: at verò corporis dotes, siue naturales, siue supernaturales sint, versantur circa res materiales, quæ sunt finitæ, & limitatæ, & generis admodum imperfecti, ideoque est facile peruenire ad summum; estque valde probabile minimum gloriæ gradum in anima exigere summam ex parte corporis perfectionem, & ornatum, atque ei inducendæ esse radicem sufficientem. Nec necesse est causas æquiuocas inducere.

inducere in omni genere effectus inter se dispares, iuxta disparitatem ipsarum, quando causæ non sunt principaliter institutæ propter ipsos effectus, ut certissime instituta non est gloria animæ propter gloriam corporis, probabile deinde est datum iri proportionalem inter beatos inæqualitatem quoad dotes gloriosas corporis, sed de hoc alius erit dicendi locus ex professo.

Ad 5. Negatur antecedens de æquali pœna, & miseria omnium damnatorum. Ad primam eius antecedentis probationem, conceditur priuationem visionis, & fruitionis beatificæ, quæ afficit omnes reprobos, consistere in indiuisibili ex parte termini negati; quandoquidem omnibus reprobis negatur totaliter omnis Dei visio, & fruitio. Negatur tamen eandem priuationem consistere in indiuisibili ex parte formæ priuantis. Quia fieri potest, ut ex formis priuantibus toto eodem bono, vna magis remoueat ab illo, magisque proinde illo priuet, quàm alia, prout exponetur in genere infra q. 29. Deinde quoad pœnam sensus, nulla est difficultas, quod possit esse valde inæqualis propter intentionem valde disparem qualitatum cruciantium. Quam quidem inæqualitatem omnes facile concipiunt propter experientiam quotidianam qualitatum materialium inæqualiter nocetium iuxta inæqualem intensiorem ipsarum. Est autem eadem prorsus ratio, licet sit occultior propter defectum similis experientie, circa inæqualitatem qualitatis spiritualis priuantis visione, & fruitione Dei, ut apparebit consideranti, quæ dicuntur in loco indicato. Ad secundam eiusdem antecedentis probationem; Qui offendit in vno dicitur omnium reus, quia propter quodvis peccatum lethale peccator priuatur totaliter regno Cælorum, quod est præmium correspondens obseruantia totius legis. Ceterum hoc non tollit, quominus, qui pluries, aut grauius peccauit, magis puniatur per maiorem elongationem à regno Cælorum, eiusdemque deteriorem priuationem, necnon per maiorem pœnam sensus modo nuper explicato. Ad postremam probationem, dicitur proportionaliter, sicut dictum est circa inæqualitatem gloriæ fruitionis, & meritorum; nempe tantum fore dolorem, confusionem, atque tristitiam omnium indiscriminatim damnatorum propter iacturam Regni Cælorum, & propter infinitam Dei maiestatem grauitate ab ipsis offensam, ut sit impeditura omnem prorsus delectationis, & consolationis sensum ex minoritate qualicumque malorum, quæ illis contingere potest, idque ob eandem proportionaliter rationem, quæ superius expensa est circa felicitatem beatorum.

Art. 1. Ad 6. Probabile est, ut contendit Vasquez in ea parabola Matthæi, sermonem esse non de præmio vitæ æternæ; sed de auxiliis gratiæ actualis, quæ Deus distribuit singulis, prout vult, nullis præexistentibus eorum meritis, ac proinde absque vllius iniuria; licet labor à singulis impensus independenter ab iisdem gratiæ auxiliis, alioquin infructuosus, præextiterit in aliis, atque aliis inæqualis. Probabile itidem est sermonem inibi esse de denario vitæ æternæ, qui omnibus prædestinatis retribuitur æqualis quoad essentiam, ut dictum est supra ar. 1. quod respicit quærela operatorum laborantium tota die. Probabilissima denique, atque aliis meritis præferenda interpretatio eius parabole est, quæ illam accipiendam putat de meritis ex maiori gratia habituali profectis, & exhibitis maiori conatu, & feruentiori charitate, ideoque æquantibus intra breue tempus vim meritoriam operum remissiorum, & quæ dignificauerit gratia minus intensa, licet diuturniora ea fuerint.

Art. 2. Verum nihil horum impedit, quominus salua veritate illius parabole iuxta sensum indicatos,

inæquale augmentum gloriæ nanciscantur, quicumque decesserint cum meritis, absolute, & quoad omnia inæqualibus. Multo minùs impedit veritas eiusdem parabole inæqualitatem accidentalem quoad aliqua, etiam ratione contraria inæqualitatis, comparatione inæqualitatis, quoad augmentum gloriæ substantialis: ut enim alia præteream, contingere poterit, ut minùs substantialiter beatus habeat nihilominus maiorem aliquam cognitionem rerum creaturarum diuersis temporibus existentium, & maiorem indidem aliquatenus delectationem. Quam in rem supponendum est ex communi PP. & Theologorum consensu, vnumquemque beatum cognoscere indiuidualiter clarè, & distinctè ea omnia, & singula, quæ pertinent ad ipsum titulo peculiari talis, vel personæ, vel muneris, vel dignitatis, & aliorum eiusmodi, quod statuitur à Concilio Senonensi decreto 13. his verbis. *Quam sit hoc non modo veritati, sed scripturis quoque consonum, intelliget, qui beatis peruenisse non ignorat diuinitatis speculum, in quo quicquid eorum inter sit, illucescat.*

Art. 3. Cum ergo ad Apostolos, & DD. pastores animarum Principes, aliosque eiusmodi plura specialiter pertineant, plura utique specialiter singulis eorum innotescant in speculo diuinitatis, quæ latebunt alios arctioris in via conditionis beatos, tamen absolute beatiores; atque ex eisdem obiectis specialiter manifestatis specialis aliqua delectatio redundare in eosdem poterit; quando euentus manifestati fuerint prosperi, & votis, atque conatibus cuiusque beati correspondentes. Quod tamen nihil impedit quominus absolute præmineant in sublimi felicitatis, & gloriæ gradu, ij, quorum merita fuerunt absolute maiora. Verissimum nimirum est vulgare illud ex 5. confessionum Augustini: *Infelix, qui scit omnia, te autem nescit. Beatus autem qui te scit, etiamsi illa nesciat. Qui verò te, & illa nouit, non propter illa beatus est, sed propter te solum beatus.*

QVÆSTIO VI.

Vtrum beatitudinem suam consequatur homo per actus suos?

IDEVR non consequi. 1. Quia beatitudo est gratia, & donum Dei, ex Rom. 6. 23. *Gratia autem Dei vita æterna.* Non autem est gratia, quod obtinetur ab vnoquoque per suos actus, ex Rom. 4. v. 4. *Ei qui operatur, merces non imputatur secundum gratiam.* Ergo beatitudo non obtinetur per actus ipsius beatificandi.

2. *Dei perfecta sunt opera.* ex 32. Deuter. 3. non minùs utique, quæ sunt propria ipsius, ut auctoris supernaturalis; quàm quæ sunt propria eiusdem, ut auctoris naturalis. Deus autem, ut auctor naturalis, initio creauit hominem vndeque perfectum independenter ab omni eius præuia dispositione. Ergo ut auctor supernaturalis perducit similiter eundem, vltimè ad vltimam perfectionem, quæ est beatitudo, independenter ab omni præuia dispositione eius; nempe vtrouque pertinet æqualiter ad perfectionem potentia Dei, ne dependeat ab vlla præuia subiectorum dispositione, sicut ab ipso dependent causæ secundæ, ad inducendos quoscumque effectus inducere voluerit.

3. Christus Dominus, & pueri decedentes cum baptismo antè vsum rationis, obtinent beatitudinem independenter à propriis actibus. Ergo & reliqui. Patet consequentia, Quia ex antecedenti liquet non